

**Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə
Türkmənistan Hökuməti arasında
dəniz ticarət gəmiçiliyi sahəsində əməkdaşlıq haqqında
Saziş**

Bundan sonra "Tərəflər" adlandırılacaq, Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Türkmənistan Hökuməti,

bərabərlik, qarşılıqlı mənfəət və qarşılıqlı yardım prinsiplərinə uyğun olaraq dəniz ticarət gəmiçiliyi sahəsində iki dövlət arasında əlaqələrin möhkəmləndirilməsini və inkişaf etdirilməsini arzulayaraq,

aşağıdakılar barədə razılığa gəldilər:

Maddə 1

Bu Sazişin məqsədləri aşağıdakılardır:
hər iki dövlət arasında dəniz ticarət gəmiçiliyi sahəsində əlaqələrin tənzimlənməsi və inkişaf etdirilməsi;
gəmiçilikdə effektiv əlaqələndirilmənin təmin edilməsi;
hər iki dövlət arasında ticarət və iqtisadi əlaqələrin inkişafına köməklik göstərilməsi.

Maddə 2

Bu Sazişin məqsədləri üçün istifadə edilən anlayışlar aşağıdakıları ifadə edir:

"Səlahiyyətli Orqanlar":

Azərbaycan Respublikasında – Azərbaycan Respublikasının Dövlət Dəniz Administrasiyası;

Türkmənistanda – Türkmənistanın Dövlət Dəniz və Çay Nəqliyyatı Xidməti;

"Tərəfin gəmisi" –Tərəfin dövlətinin qanunvericiliyinə uyğun olaraq gəmi reyestrində və ya digər müvafiq reyestrə qeydiyyatdan keçmiş və həmin dövlətin bayrağı altında üzən, aşağıdakılar istisna olmaqla, hər hansı gəmini nəzərdə tutur:

hərbi gəmilər və qeyri-kommersiya məqsədləri üçün istismar edilən digər dövlət gəmiləri;

hidroqrafik, okeanoqrafik və elmi tədqiqatlar üçün istismar edilən gəmilər;

balıqçı və təftiş gəmiləri;

idman və gəzinti gəmiləri;

Hər bir Tərəfin dövlətinin dəniz limanları arasında kabotaj və daxili sularında gəmiçilik üçün nəzərdə tutulan gəmilər;

liman, reyid xidmətləri və digər xidmətlər, eləcə də bələdçi xidmətləri, yedəyə alma xidmətləri göstərən gəmilər.

“Heyət üzvü” – gəmi kapitanını və gəminin bortunda gəminin istismarı və ya ona xidmət göstərilməsi ilə bağlı vəzifələri icra edən və gəmi heyətinin siyahısına daxil edilən, bu Sazişin 8-ci maddəsinə uyğun olaraq dənizçinin şəxsiyyətini təsdiq edən sənədə malik olan hər hansı şəxsi nəzərdə tutur.

“Dəniz limanı” –Tərəflərin dövlətlərinin qanunvericiliyi ilə müəyyən olunmuş qaydada təqdim edilmiş torpaq ərazilərində yerləşən gəmilər, sərnisirlər, baqajla bağlı xidmətlərin göstərilməsi və yük əməliyyatlarının həyata keçirilməsi, habelə dəniz nəqliyyatı fəaliyyətinin digər məqsədləri üçün müəyyən edilmiş tikinti kompleksini nəzərdə tutur.

Madde 3

Tərəflər səlahiyyətli orqanları arasında xüsusilə məsləhətləşmələr və məlumat mübadiləsinin aparılması vasitəsilə effektiv işgüzar əlaqələri dəstəkləyir və inkişaf etdirirlər. Tərəflər, həmçinin hər iki dövlətin gəmiçilik və gəmiçiliklə əlaqədar təşkilatları arasında əlaqələrin inkişaf etdirilməsini təşviq edirlər.

Əməkdaşlıq aşağıdakı istiqamətlərdə həyata keçirilir:

hər iki dövlətin dəniz donanması və limanlarının tam və effektiv istifadə olunmasının təmin edilməsi;

dənzdə təhlükəsizliyin, habelə gəmilərin, heyət üzvlərinin, yük və sərnisirlərin təhlükəsizliyinin təmin olunması;

dəniz ətraf mühitinin mühafizəsinin gücləndirilməsi;

dəniz ticarət gəmiçiliyi sahəsində iqtisadi, elmi və texniki məsələlər üzrə təcrübə mübadiləsi və əlaqələrin genişləndirilməsi;

ticarət gəmiçiliyi ilə əlaqədar məsələlərlə məşğul olan beynəlxalq təşkilatların fəaliyyətinə və dəniz ticarət gəmiçiliyi ilə bağlı beynəlxalq danışıqlarda iştirak edilməsinə dair fikir mübadiləsi.

Madde 4

Tərəflər:

öz gəmilərinin Tərəflərin dövlətlərinin limanları arasında dənizlə daşımalarda iştirakına köməklik göstərəcəklər;

Tərəflərin dövlətlərinin limanları arasında dənizlə daşımaların inkişafına maneə törədə biləcək halların aradan qaldırılmasında əməkdaşlıq edəcəklər;

Bir Tərəfin dövlətinin gəmilərinin digər Tərəfin dövlətinin və üçüncü dövlətin limanları arasında dənizlə daşımalarda iştirak etməsinə maneə törətməyəcəklər;

olduğu dövlətin nəzarət orqanlarının nümayəndələri tərəfindən onlara həvalə edilmiş funksiyaların icrasına maneə törətməyəcəklər;

Tərəfin dövlətinin bayrağı altında üzən, ticarət gəmiçiliyi sahəsində beynəlxalq konvensiyaların tələblərinə cavab verməyən gəmilərin Tərəflərin dövlətlərinin dəniz limanlarının akvatoriyasına daxil olmasını məhdudlaşdıracaqlar;

Hər iki Tərəfin dövlətinin iştirakçısı olduğu dəniz gəmiçiliyinin təhlükəsizliyi ilə bağlı beynəlxalq müqavilələrin tələblərinə riayət olunmasını təmin edəcəklər.

Maddə 5

1. Hər bir Tərəf dəniz limanlarına sərbəst giriş, lövbərə durma yerinin təqdim edilməsi, limanların yüklərin doldurulması və boşaldılması, sənişinlərin mindirilməsi və düşürülməsi üçün istifadəsi ilə bağlı öz dövlətlərinin gəmilərinə yaratdığı imkanları digər Tərəfin dövlətinin gəmilərinə də yaradır.

2. Hər bir Tərəf beynəlxalq müqavilələrdən irəli gələn öhdəlikləri ilə ziddiyyət təşkil etmədiyi təqdirdə, digər Tərəfin dəniz gəmiçiliyi müəssisəsi tərəfindən istismar olunan xarici dövlətin bayrağı altında üzən gəmilərə bu maddənin 1-ci bəndində qeyd olunan rejimdən istifadə imkanı verir.

3. Bu maddənin 1-ci bəndinin müddəaları:

xarici gəmilərin daxil olması üçün qapalı olan dəniz limanlarına və ya dəniz limanlarının hissələrinə münasibətdə tətbiq edilmir;

Tərəflərdən hər birinin öz dövlətinin müəssisə və ya təşkilatları üçün nəzərdə tutulmuş fəaliyyətinə, xüsusilə kabotaj, yedəyə alma, liman xidmətləri, məcburi bələdçi xidməti, batmış gəmilərin qaldırılması və xilasetmə kimi fəaliyyətlərə münasibətdə tətbiq edilmir;

bir Tərəf üçün öz gəmilərinə tətbiq etdiyi məcburi bələdçi xidmətləri üzrə hüquqlardan istisnayı digər Tərəfin də gəmilərinə tətbiq etməsi ilə bağlı öhdəlik müəyyən etmir.

Tərəflər liman yığımları üzrə ödənişlərlə bağlı mövcud olan milli qanunvericiliklərini rəhbər tuturlar.

Maddə 6

Tərəflər öz dövlətinin milli qanunvericiliyi və liman qaydaları çərçivəsində dənizlə daşımaların asanlaşdırılması və tezləşdirilməsi, gəmilərin əsassız şəkildə ləngiməsinin qarşısının alınması, eləcə də liman stansiyalarında həyata keçirilən sərhəd, gömrük prosedurlarının mümkün qədər maksimum şəkildə asanlaşdırılması və tezləşdirilməsi üçün müvafiq tədbirlər görürlər.

Maddə 7

1. Tərəflərdən birinin verdiyi və ya tanıdığı gəminin milliliyini təsdiq edən sənədləri, ölçü şəhadətnaməsini və digər gəmi sənədlərini digər Tərəf də tanıyır.

2. 1969-cu il tarixli Gəmilərin Ölçülməsinə dair Beynəlxalq Konvensiyaya əsasən müvafiq qaydada ölçü şəhadətnaməsi ilə təmin edilmiş hər bir Tərəf dövlətin gəmiləri, digər Tərəf dövlətin limanlarında yenidən ölçülmələrdən azad edilir.

Madde 8

1. Tərəflərdən hər biri digər Tərəf dövlətin qanunvericiliyinə uyğun olaraq verilmiş dənizçilərin şəxsiyyətini təsdiq edən sənədləri tanıyır.

Bu sənədlərə aşağıdakılar aiddir:

Azərbaycan Respublikası üçün – Azərbaycan Respublikası vətəndaşının pasportu və dənizçinin şəxsiyyət vəsiqəsi;

Türkmənistan üçün – Türkmənistana giriş və Türkmənistandan çıxış üçün Türkmənistan vətəndaşının pasportu və dənizçinin şəxsiyyət vəsiqəsi.

2. Hər bir Tərəf, Tərəflərin dövlətlərinin gəmilərinin heyət üzvü olan şəxslərə vətəndaşları olduqları digər dövlətlər tərəfindən verilmiş dənizçilərin şəxsiyyətini təsdiq edən sənədləri tanıyır və həmin sənədlərin sahibləri milli təhlükəsizliyə zidd olmadıqda bu maddənin 3-cü, 4-cü və 5-ci bəndlərində nəzərdə tutulan hüquqlardan istifadə edəcəklər.

3. Gəmi heyətinin siyahısına daxil edilən dənizçinin şəxsiyyətini təsdiq edən sənədlərin sahiblərinə icazə verilir:

a) gəmilərinin digər Tərəfin dövlətinin limanlarında olduğu müddətdə həmin dövlətin qanunvericiliyinə uyğun olaraq sahilə vizasız çıxışına və müvəqqəti olaraq liman şəhərində qalmasına;

b) digər Tərəfin dövlətinin səlahiyyətli orqanlarının icazəsi ilə heyət üzvü qismində işlərini bitirdikləri həmin Tərəfin dövlətinin limanında öz gəmisini tərk etməsinə və heyət üzvü kimi işə başlamaq və ya yeni iş yerinə getmək üçün öz Tərəfin dövlətinin gəmiçilik şirkəti tərəfindən istismar olunan digər gəmiyə, təyinat dövlətinin qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada bu və ya digər limana keçməsinə;

c) istifadə edilən nəqliyyat növündən asılı olmayaraq digər Tərəfin dövlətinin səlahiyyətli orqanları tərəfindən qəbul edilən öz dövlətinin qanunvericiliyinə riayət etməklə digər Tərəfin dövlətinin ərazisinə girməsinə və ya öz gəmisinə gəlmək, digər gəmiyə keçmək, vətənə qayıtmaq və ya digər başqa məqsədlərlə onun ərazisindən tranzitlə keçməsinə.

Müvafiq Tərəfin dövlətinin ərazisində olduqları və sahilə çıxdıqları zaman dənizçinin şəxsiyyətini təsdiq edən sənədlərin sahibləri bu limanda mövcud sərhəd, gömrük və digər nəzarət növlərinə riayət edirlər.

4. Bu maddənin 1-ci bəndində qeyd olunan dənizçinin şəxsiyyətini təsdiq edən sənədə malik olan heyət üzvü xəstəlik, xidməti və ya səlahiyyətli orqan tərəfindən qəbul edilən hər hansı səbəb nəticəsində Tərəfin ərazisində yerləşən dəniz limanına çıxdıqda, həmin Tərəfin səlahiyyətli orqanları təyinat dövlətinin qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada heyət üzvlərinə ərazisində qalmaq, tibbi xidmətdən istifadə və ya xəstəxanaya yerləşdirmək və ya hər hansı nəqliyyat növü ilə vətəndaşı olduğu ölkəyə və ya gəminin bayrağı altında üzdüyü dövlətə qayıtmaq və ya digər dəniz limanına getmək üçün zəruri icazə verməlidir.

5. Tərəflərdən hər biri arzuolunmaz hesab etdiyi digər Tərəfin gəmi heyəti üzvlərinin öz dövlətinin ərazisinə daxil olmasına icazə verməkdən imtina etmək hüququnu saxlayır.

Madde 9

1. Tərəflərdən hər hansı birinin gəmisi digər Tərəfin dövlətinin sahillərində qəzaya uğrayarsa, saya oturarsa, sahilə atılırsa və ya dənizdə hər hansı digər bədbəxt hadisə ilə üzləşərsə, sonuncu, gəminin, gəmi heyətinin, sərnəşinlərin və yükün xilas edilməsi üçün bənzər halda öz gəmilərinə və yüklərinə münasibətdə göstərdiyi eyni köməkliyi göstərir və maraqlı tərəfin müvafiq səlahiyyətli orqanlarını mümkün qədər tez bir zamanda məlumatlandırır.

Bu bəndin birinci abzasında qeyd olunmuş ictimai maraqlara toxunan dəniz hadisələri və gəminin məhvinə, onun tərk edilməsinə və ya insan ölümünə səbəb olan digər bütün hallar hər bir Tərəfin digər Tərəflə razılaşdırmaqla təyin etdiyi səlahiyyətli orqanları tərəfindən araşdırılmalıdır. Araşdırmaların nəticələri qısa müddət ərzində müəyyən edilmiş səlahiyyətli orqanlar tərəfindən digər Tərəfin müvafiq səlahiyyətli orqanlarına bildirilməlidir.

2. Bu maddənin 1-ci bəndində qeyd olunan gəmidən boşaldılmış və ya xilas edilmiş yüklərə və əşyalara münasibətdə digər Tərəfin dövlətinin ərazisində istifadə və istehlak olunmamaq şərti ilə Tərəflərin dövlətlərindən hər hansı birinin qanunvericiliyinə uyğun olaraq gömrük rüsumları, vergi və yığımlar tətbiq edilir.

Belə yük və əşyalar iki ay ərzində digər Tərəfin dövlətinin ərazisindən çıxarılmalı və ya həmin Tərəfin dövlətinin qanunvericiliyinə uyğun olaraq gömrük prosedurundan (gömrük rejimi) keçirilməlidir.

Madde 10

1. Bir Tərəfin dövlətinin məhkəmə orqanları digər Tərəfin gəmisinin heyət üzvlünün işə qəbul olunması ilə bağlı müqavilədən irəli gələn iddiaları icraata qəbul etməyəcəkdir.

Gəminin heyət üzvlünün işə qəbul olunması ilə bağlı müqavilənin müddəalarının pozulmasına dair iddialara gəminin bayrağı altında üzdüyü Tərəfin dövlətinin qanunvericiliyinə uyğun olaraq həmin dövlətin ərazisində baxılacaqdır.

2. Aşağıdakılar istisna olmaqla, Tərəflərdən birinin gəmisinin heyət üzvlü gəmi digər Tərəfin dövlətinin dəniz limanında olarkən onun bortunda qanun pozuntusu törətdiyi hallarda gəmi kapitanı və ya bayraq dövlətinin konsulluq işləri üzrə məsul şəxsi kömək göstərilməsi barədə yerli səlahiyyətli orqanlara müraciət etmədikdə, həmin Tərəfin səlahiyyətli orqanları bayraq dövlətinin konsulluq işləri üzrə məsul şəxsinin razılığı olmadan onun barəsində təqib həyata keçirə bilməzlər:

qanun pozuntusunun nəticələri gəminin yerləşdiyi dövlətin ərazisinə şamil edilir;

qanun pozuntusu həmin dövlətdə ictimai asayışı və ya onun təhlükəsizliyini pozan qanun pozuntusu növünə aiddirsə;

qanun pozuntusu bu gəminin heyət üzvü olmayan hər hansı şəxsə qarşı törədilsə;

narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin və silahların qanunsuz ticarətinin qarşısının alınması məqsədi ilə təqib zəruridirsə.

3. Bu maddənin 2-ci bəndində göstərilən hallarda, gəminin olduğu dövlət kapitanın xahişinə əsasən hər hansı bir tədbirin görülməsinə qədər bayraq dövlətinin konsulluq məsələləri üzrə məsul şəxsini məlumatlandırır və gəminin heyəti və qeyd olunan məsul şəxs arasında əlaqənin yaradılmasına yardım edir. Təcili hallarda bu xəbərdarlıq müvafiq tədbirlərin görülməsi zamanı edilə bilər.

Madde 11

1. Tərəflər digər Tərəfin dövlətinin gəmiçilik və gəmiçiliklə əlaqədar təşkilatlarına öz dövlətlərinin ərazisində nümayəndəliklərin təsis olunmasında, eləcə də onlar tərəfindən digər Tərəfin dəniz limanlarına giriş/çıxış xetlərinin açılmasında köməklik göstərirlər.

2. Belə nümayəndəliklərin fəaliyyəti onların yerləşdiyi dövlətin qanunvericiliyi ilə tənzimlənir.

Madde 12

Tərəflərin səlahiyyətli orqanlarının nümayəndələri hər hansı bir Tərəfin xahişi əsasında bu Sazişin icra vəziyyətinə baxılması və dəniz ticarət gəmiçiliyi ilə əlaqədar qarşılıqlı maraq kəsb edən məsələlərin müzakirə edilməsi məqsədi ilə Azərbaycan Respublikasında və Türkmənistanda vaxtaşırı növbə ilə görüşlər keçirə bilərlər.

Madde 13

Bu Sazişin müddəaları Azərbaycan Respublikasının və Türkmənistanın iştirakçısı olduğu digər beynəlxalq müqavilələrdən, eləcə də onların beynəlxalq təşkilatlara üzvlüyündən irəli gələn hüquq və öhdəliklərinə toxunmur.

Madde 14

Bu Sazişin müddəalarının təfsiri və tətbiqində yaranan hər hansı fikir ayrılığı səlahiyyətli orqanlar arasında məsləhətləşmələr yolu ilə öz həllini tapmadıqda diplomatik kanallar vasitəsilə və ya Tərəflər arasında müvafiq protokollarla rəsmiləşdirilən danışıqlar əsasında həll olunacaqdır.

Madde 15

Tərəflərin qarşılıqlı razılığı əsasında bu Sazişə onun ayrılmaz hissəsi olan və bu Sazişin 16-cı maddəsində müəyyən olunmuş qaydada qüvvəyə minən ayrıca protokollarla rəsmiləşdirilən əlavə və dəyişikliklər edilə bilər.

Madde 16

1. Bu Saziş onun qüvvəyə minməsi üçün zəruri olan dövlətdaxili prosedurların yerinə yetirilməsi barədə Tərəflərin sonuncu yazılı bildirişinin diplomatik kanallar vasitəsi ilə alındığı tarixdən 30 (otuz) gün keçdikdən sonra qüvvəyə minir.

2. Bu Saziş qeyri-müəyyən müddətə bağlanılır və Tərəflərdən hər hansı birinin digər Tərəfin onu ləğv etmək niyyəti barədə yazılı bildirişini diplomatik kanallar vasitəsi ilə aldığı tarixdən 6 (altı) ay sonra qüvvədən düşür.

Bakı şəhərində 2017-ci il "8" avqust tarixində iki əsl nüsxədə, hər biri Azərbaycan, türkmen və rus dillərində imzalanmışdır, bütün mətnlər bərabər autentikdir. Bu Sazişin müddəalarının təfsirində fikir ayrılığı olduğu təqdirdə, Tərəflər rus dilindəki mətndən istifadə edəcəklər.

**Azərbaycan Respublikası
Hökuməti adından**

**Türkmenistan
Hökuməti adından**